

CHOLG'U IJROCHILIGINI O'QITISHDA ZAMONAVIY PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALARNI QO'LLASHNING ILMIY-USLUBIY ASOSLARI

Ahmadjon Yuldashev

Qo'qon davlat universiteti

Cholg'u ijrochiligi kafedrasi dotsenti

yuldashevaxmadjon852@gmail.com

Annotatsiya: Ushbu maqolada musiqa ta'limi jarayonida, xususan cholg'u ijrochiligini o'qitishda zamonaviy pedagogik texnologiyalarni qo'llashning nazariy va amaliy jihatlarini tahlil qilinadi. Ta'lim jarayonini innovatsion yondashuvlar asosida tashkil etish, interfaol metodlar hamda raqamli texnologiyalardan foydalanish orqali ijrochilik kompetensiyalarini rivojlantirish masalalari yoritiladi. Shuningdek, an'anaviy ijrochilik ta'limi va zamonaviy pedagogik texnologiyalar uyg'unligining ta'lim samaradorligiga ta'siri asoslab beriladi.

Kalit so'zlar: cholg'u ijrochiligi, zamonaviy pedagogik texnologiyalar, musiqa ta'limi, innovatsion yondashuv, interfaol metodlar, ijrochilik kompetensiyasi.

Abstract: This article examines the theoretical and practical aspects of applying modern pedagogical technologies in the process of teaching instrumental performance. Particular attention is paid to the organization of the educational process based on innovative approaches, interactive teaching methods, and digital technologies aimed at developing students' instrumental performance competencies. In addition, the effectiveness of integrating traditional performance education with contemporary pedagogical technologies is substantiated.

Keywords: instrumental performance, modern pedagogical technologies, music education, innovative approach, interactive methods, performance competence.

Аннотация: В данной статье рассматриваются теоретические и практические аспекты применения современных педагогических технологий в процессе обучения инструментальному исполнительству. Особое внимание уделяется организации учебного процесса на основе инновационных подходов, интерактивных методов обучения и цифровых технологий, направленных на формирование исполнительских компетенций обучающихся. Также обосновывается эффективность интеграции традиционного исполнительского образования с современными педагогическими технологиями.

Ключевые слова: инструментальное исполнительство, современные педагогические технологии, музыкальное образование, инновационный подход, интерактивные методы, исполнительская компетентность.

Kirish

Hozirgi davrda ta'lim tizimining barcha bo'g'inlarida mazmun va metodlarni yangilash, o'qitish jarayonini zamonaviy talablarga moslashtirish muhim vazifalardan biri hisoblanadi. Ayniqsa, musiqa ta'limi kabi ijodiy yo'nalishlarda ta'lim samaradorligini oshirish uchun innovatsion pedagogik texnologiyalarni qo'llash zarurati ortib bormoqda. Cholg'u ijrochiligini o'qitish jarayoni murakkab pedagogik faoliyat bo'lib, unda texnik tayyorgarlik bilan bir qatorda badiiy tafakkur, musiqiy eshituv va ijodiy yondashuvni rivojlantirish muhim ahamiyat kasb etadi.

Shu bois, cholg'u ijrochiligini o'qitishda an'anaviy usullarni saqlagan holda, ularni zamonaviy pedagogik texnologiyalar bilan uyg'unlashtirish bugungi musiqa ta'limining dolzarb masalalaridan biridir.[1]

1. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar tushunchasining ilmiy talqini

Zamonaviy pedagogik texnologiyalar ta'lim jarayonini oldindan loyihalash, rejalashtirish va natijaga yo'naltirilgan holda tashkil etishga xizmat qiluvchi pedagogik tizim sifatida namoyon bo'ladi. Ushbu texnologiyalar o'quvchining ta'lim jarayonidagi faolligini oshirish, mustaqil fikrlashini rivojlantirish va ta'lim natijalarini barqarorlashtirishga qaratilgan.

Ilmiy manbalarda pedagogik texnologiyalarning quyidagi asosiy xususiyatlari qayd etiladi:

- a) ta'lim jarayonining tizimliliigi va izchilligi;
- b) shaxsga yo'naltirilgan yondashuvning ustuvorligi;
- c) o'quv faoliyatining interfaol shakllarda tashkil etilishi;
- d) ta'lim natijalarining kafolatlanganligi.[2]

Musiqa ta'limi tizimida, xususan cholg'u ijrochiligida, mazkur texnologiyalar o'quvchilarning ijrochilik imkoniyatlarini ochib berishga xizmat qiladi.

2. Cholg'u ijrochiligini o'qitishda pedagogik yondashuvlarning yangilanishi

An'anaviy cholg'u ijrochiligi ta'limi ko'p hollarda ustoz-shogird tamoyiliga asoslangan bo'lib, bu tizim ijrochilik tajribasining uzviyligini ta'minlab kelgan. Biroq zamonaviy ta'lim muhitida mazkur yondashuvni faoliyatga yo'naltirilgan, kompetensiyaviy va shaxsga yo'naltirilgan ta'lim bilan boyitish zarur. Kompetensiyaviy yondashuv ijrochining kasbiy faoliyatga tayyorgarligini asosiy mezon sifatida belgilaydi. Shaxsga yo'naltirilgan ta'lim esa har bir o'quvchining individual musiqiy qobiliyatlarini rivojlantirishga xizmat qiladi.[3] Ushbu yondashuvlar cholg'u ijrochiligida ijodiy mustaqillikni shakllantirishda muhim ahamiyatga ega.

3. Interfaol metodlarning ijrochilik ta'limidagi roli

Interfaol metodlar cholg'u ijrochiligini o'qitish jarayonida o'quvchilarning faol ishtirokini ta'minlashga yo'naltirilgan bo'lib, ularning musiqiy tafakkurini rivojlantirishga xizmat qiladi. Jumladan, musiqiy asarlarni tahlil qilish, ijro

variantlarini solishtirish, guruhiiy mashg'ulotlar va ijodiy loyihalar asosida darslarni tashkil etish yuqori samaradorlikka ega.

Mazkur metodlar o'quvchilarda nafaqat ijro malakasini, balki musiqiy-estetik did va tanqidiy fikrlash ko'nikmalarini ham shakllantiradi.[4]

4. Raqamli texnologiyalarning cholg'u ta'limidagi imkoniyatlari

Axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining jadal rivojlanishi cholg'u ijrochiligini o'qitish jarayoniga yangi imkoniyatlar olib kirdi. Audio va video yozuvlardan foydalanish, masofaviy darslar, onlayn master-klasslar va elektron notalar o'quv jarayonining samaradorligini oshiradi. Raqamli texnologiyalar yordamida o'quvchi o'z ijrosini tahlil qilish, xatolar ustida mustaqil ishlash va ijrochilik mahoratini takomillashtirish imkoniyatiga ega bo'ladi.[5]

5. Innovatsion texnologiyalar asosida ta'lim samaradorligini oshirish

Zamonaviy pedagogik texnologiyalar asosida tashkil etilgan cholg'u mashg'ulotlari o'quvchilarning kasbiy tayyorgarligini kompleks rivojlantirishga xizmat qiladi. Natijada ijrochilik texnikasi, musiqiy obrazni anglash, sahna madaniyati va ijro ishonchliligi sezilarli darajada yaxshilanadi. Bundan tashqari, innovatsion yondashuv o'quvchilarning o'z kasbiga bo'lgan qiziqishini kuchaytirib, ularni mustaqil ijodiy faoliyatga yo'naltiradi.

Xulosa

Xulosa o'rnida aytish mumkinki, cholg'u ijrochiligini o'qitish jarayonida zamonaviy pedagogik texnologiyalarni qo'llash musiqa ta'limi sifatini oshirish, ta'lim jarayonining samaradorligini ta'minlash va talabalarning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirishning muhim omillaridan biri hisoblanadi. Ushbu texnologiyalar ta'lim oluvchilarda mustaqil fikrlash, ijodiy yondashuv, tahliliy mushohada yuritish hamda ijrochilik jarayoniga ongli munosabatni shakllantirishga xizmat qiladi. Ayniqsa, interaktiv metodlar, raqamli ta'lim vositalari va innovatsion mashg'ulot shakllaridan foydalanish ijrochilik ko'nikmalarini chuqurlashtirishda muhim ahamiyat kasb etadi.

Shu bilan birga, an'anaviy ijrochilik maktabining boy tajribasi va asrlar davomida shakllangan pedagogik tamoyillarini innovatsion yondashuvlar bilan uyg'unlashtirish ta'lim jarayonida uzviylik va izchillikni ta'minlaydi. Mazkur uyg'unlik natijasida talabalarda musiqiy tafakkur, badiiy did va texnik mahorat bir butun tizim sifatida rivojlanib, ijodiy fikrlovchi, raqobatbardosh hamda zamonaviy talablarga javob bera oladigan yuqori malakali ijrochilarni tayyorlash imkoniyatlari kengayadi. Shu sababli musiqa ta'limi muassasalarida zamonaviy pedagogik texnologiyalarni tizimli va bosqichma-bosqich joriy etish, ularni ilmiy-metodik jihatdan asoslash hamda amaliyot bilan uyg'un holda tatbiq etish dolzarb ilmiy-amaliy ahamiyat kasb etadi. Bu jarayon musiqa ta'limining mazmunini boyitish, o'qitish metodikasini takomillashtirish va milliy hamda jahon musiqa madaniyatiga mos malakali ijrochilarni yetishtirishga xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Karimov I.A. Yuksak ma'naviyat – yengilmas kuch. – Toshkent: Ma'naviyat, 2008.
2. Yo'ldoshev J.G'., Usmonov S.A. Pedagogik texnologiyalar asoslari. – Toshkent, 2004.
3. Klarin M.V. Innovatsion ta'lim texnologiyalari. – Moskva, 2010.
4. Polat E.S. Zamonaviy pedagogik va axborot texnologiyalari. – Moskva, 2015.
5. Abduqodirov A. Musiqa ta'limi metodikasi. – Toshkent, 2019.